

מהרש"א ח"א

האפשר שיהיו נגאלין שוב: שלשה באין בהיסח הדעת משיח מציאה ועקרב. כלל
אלו השלשה צעקין זה אס וזה צהיסח הדעת של משיח יצא לו משיח צהיסח דעת של מציאה
שסמחה וטובה יהיה לו לא וזה יהיה לו צהיסח הדעת דנשיכת עקרב לרעה לו:

רמב"ן ספר הגאולה דרוש ד'

בהיות דברינו מסכימים אל הדעת הקרובים אל השכל בעייה וחנה בדברי
חכמים טעם על מאמרם תפח עצמן של מחשבי קצין שהיו אומרים כיון
שהגיע הקץ ולא בא אל תאמר שוב אינו בא אלא חכה לו שנאמר אם
יתמחמה חכה לו כי בא יבא והכונה בזה מפני שהם יודעים מאנשי
דורותם שיחתרו בקץ לקרב אותו בזמן תהיה וירבו בו המכשילות בין
בהתקרב בין בהתרחק ויהיה הדחה לעמי הארץ בדבר ולכן צריך להעלים
ממנו עין אדם ולהיות מצפה לכלל הדבר וחנה דברנו אנהנו איננו מוסיף
הרחקתו כאשר ספרנו ולא בטעם הזה מפני שדברינו בקץ דברי שמא
ואיפשר ואין אצלנו בו דבר ראוי לגזור עליו גזרה אמתית ולאמר בו
מאמר חלוט שהוא ככה כי אין אנו נביאים לאמר כן בסודות האלהים
אבל אנהנו מקוים אל הזמן שיבא ונאמין בכלל הדבר ומן תיקון הדברים
והמועדים בפירושו נאמר שמא כדברינו כן הוא וברוך הוידע אמת.

מהר"ל נצח ישראל פ"מ

אבל המציאה אינה כסדר העולם רק במקרה קרה
והוא לטוב. וכן העקרב שנושך את האדם אינו
מסדר העולם רק במקרה והוא לרע. לא כן הכלב
שאין הכלב ממית וגם הנחש אינו ממית כ"כ כמו
העקרב. והוא יתברך ברא סדר העולם. לא הטוב
המקרה הפתאומי, וגם לא ינהג ברע הגמור שהוא
עקיצת עקרב המקרה הרע:

אמנם המשיח הוא מזה שלישית מצד המעלה
היותר גדולה והעליונה. ואין זה מסדר
העולם והנהגתו. ולפיכך אלו ג' דברים מיוחדים
לבא בהיסח הדעת, כי הדבר כאשר מסיח דעתו
מן הדבר הוא נבדל ממנו שהרי הסיח דעתו ממנו.
ואם בא הרי בא מן המדרג' שיש לו דהיינו שהוא
רחוק מן מדרגת האדם, ודבר זה הוא דרך
פתאומית דהיינו ענין פתאומי שכל ענין פתאומי
אינו מסדר העולם, ולפיכך א"א לבא כאשר
מתעסקין בו כי אז לא היו מסיחין דעת ממנו.
ואין זה שייך למשיח כי במה שאלו ג' דברים הם
נבדלים מן סדר הנהגת העולם הוא בא בהסח
הדעת דוקא כי דבר שהוא בהסח הדעת ופתאומי
הוא נבדל מן סדר העולם, ופי' זה ברור בלי ספק.
ומזה תבין המעלה העליונה שיהיה נבדל מכל סדר
העולם, וזה מעלתו העליונה של משיח כאשר
תבין את הדברים האלו מאוד:

בפרק חלק (צ"ז ע"א) ואפס עצור ועזוב.
בביכול אין עזר ואין סומך לישראל
כי תא דרבי זירא כי הוה משכח רבנן דמעסקי ביה
אמרו להו במטותא מנייהו לא תרחקת דתני ג'
באין בהיסח הדעת אלו הן משיח מציאה ועקרב.
וביאור ענין זה כי כאשר לא יהיה עצור ועזוב
או יתיאשו מן הגאולה ולא יחשבו כלל שיהיו
נגאלים, ואז יבא הגאול, כי ג' באים בהסח הדעת
וכו'. וביאור זה כי הדברים אשר הם מסדר הנהגת
העולם באים בסדר ובמחשבה עליהם, לפי שהם
קרובים אל העולם, אבל הדברים אשר הם רחוקים
מן העולם יש בהם היסח הדעת שהרי הם רחוקים
מן סדר העולם, ולכך אינם באים רק בהיסח הדעת.
ודבר אשר הם יוצאים מסדר העולם הם שלשה,
כי הדבר' שאינם בעצם רק שהם מקריים יוצאים
מסדר העולם, שהמקרה אינו מסדר המציאות.
המקריים הם שנים, האחד הוא מקרה הטוב
והשני הפך זה המקרה הרע. השלישי יוצא
מסדר, לא שהוא מקרה רק הוא מצד עלוי המעלה
שהוא על סדר עולם הזה, ולפיכך הדברים אשר
הם רחוקים מסדר העולם הם אלו, האחד הוא
המציאה שלא בא לידו רק במקרה, ולא כן שאר
פרנסתו ומחיתו של אדם שהוא כסדר העולם.